

– Avfallsplaner for flere tiltak kan øke gjenvinningen

Statistisk sentralbyrå (SSB) opererer med tall som sier at det oppstår 1,5 millioner tonn byggavfall i omløp per år. Miljørådgiver Eirik Wærner i Hjellnes Consult mener det reelle tallet er mye høyere.

– Vi trenger et bedre statistikkgrunnlag. Da må det stilles krav om avfallsplaner for flere av tiltakene som gjennomføres i dag, sier han.

Jørn Hindklev

jh@bygg.no

– For mye av det som rives her i landet er statistikkgrunnlaget for byggavfallet dårlig. Kommunene har vært slappe med å legge inn tall for antall kvadratmeter i grunnlagsdatabasen. Rehabiliteringsprosjekter er ikke alltid byggemeldingspliktige. Da faller de utenom, sier byggavfallseksperten Eirik Wærner til Byggeindustrien.

I det oppussingsglade Norge holdes også alt som gjennomføres av privatoppussing utenfor den offisielle byggavfallsstatistikken. SSB kan kun forholde seg til mengder som er rapportert fra sluttrapporter fra avfallsplaner. Mye av anleggsvirksomheten reguleres også etter andre lover enn Plan- og bygningsloven og faller utenfor statistikken.

– Jeg mener det bør stilles krav til utarbeidelse av avfallsplan ved langt flere tiltak og det bør ikke være et krav at alle tiltakene er byggemeldingspliktige, sier Wærner.

Blant annet kan et stort bygg i dag rehabiliteres og stripes innvendig uten at det er byggemeldingspliktig. Det kan skiftes vinduer på en fasade med gamle isolerglassvinduer, som er farlig avfall, uten at det lages avfallsplaner.

Utfordrende å nå målet om 70 prosent materialgjenvinning

Fra 2020 må Norge følge et EU-direktiv som stiller krav til 70 prosent materialgjenvinning av byggavfallet. Ut fra dagens statistikk har Norge målet allerede innen rekkevidde.

– Jeg tror ikke helt på tallene til SSB, til det er statistikkgrunnlaget for svakt. Sammen med Rolf Bohne fra NTNU har vi beregnet at vi har 1 million tonn anleggsavfall, sannsynligvis mye mer. Jeg har en magefølelse for at bygg- og anleggsavfallet utgjør bortimot ett tonn per innbygger per år, sier han.

EU operer med et gjennomsnitt på 1,72 tonn per innbygger, mens SSB-statistikken tilsier 0,32 tonn per innbygger.

Wærner poengterer at det ikke er

veldig viktig om det riktige tallet er det ene eller det andre.

– Det viktigste er å synliggjøre at dette er et stort marked for aktører i avfallsbransjen. Det er store muligheter til å få gjort noe med fraksjonene og slik skape en mer bærekraftig ressursutnyttelse, sier han.

– Frykter du at bedre statistikkgrunnlag vil vise at materialgjenvinningsprosenten er lavere enn vi tror?

– Ja, det frykter jeg. I Norge har vi også flere utfordringer for å nå målet om 70 prosent materialgjenvinning, siden EU ikke godtar forbrenning som materialgjenvinning. Blant annet har vi 13 prosent trevirke i byggavfallet som går til forbrenning. Det er høyt sammenliknet med andre europeiske land. Det stiller enda sterkere krav til sortering av andre fraksjoner for å komme opp i 70 prosent, sier han.

Trenger løsninger for lett forurenset betong

Byggavfallseksperten mener en av problemfraksjonene er betong.

– Når vi gjennomfører miljøkartlegginger finner man ofte både PCB og tungmetaller i puss- og avrettingslag og maling. Det gjør at mye lett forurenset betong går til fylling for forurenset avfall. Her jobber nå Klif med retningslinjer, men mengdene er så store at vi aldri vil oppnå 70 prosent materialgjenvinning hvis vi ikke kan bruke lett forurenset betong for eksempel i bærelag ved vegbygginger, sier han.

Han opplyser at Statens vegvesen for noen år siden gjennomførte et prøveprosjekt hvor dette ble utprøvd uten stor fare for ulekking.

– En veg må man anse som et lettere forurenset område usansett, mener Wærner.

Flere pantesytemer

Miljørådgiveren etterlyser flere produsentansvarsordninger. Rett og slett pantesytemer.

– Spesielt for gips og isolerglass, mener jeg det er på tide å vurdere en form for produsentansvarsordninger som kan sammenliknes med retursystemet for pappkartong, hvor det be-

KRAV- Miljørådgiver Eirik Wærner i Hjellnes Consult mener det må stilles krav til avfallsplaner for flere tiltak enn det gjøres i dag. Spesielt gjelder dette riving, rehabilitering og anleggsprosjekter. Foto: Tindre.net

tales en avgift i den ene enden som smører avfallsmottaket i den andre enden for å oppnå økt gjenvinning. Selv om det for gips finnes et gjenvinningssystem, øker denne avfallsmengden kraftig og det er for mye som går til restavfall, og gips egner seg ikke til forbrenning. Isolerglass inneholder farlig avfall. Derfor mener jeg glassprodusentene må ta sitt ansvar og innføre en god returordning, sier han.

Wærner har problemer med å forstå logikken ved at Miljøverndepartementet har inngått avtaler som gjør at vi skyller og bretter melkekar-

tonger, mens farlige isolerglassvinduer overlates til «markedet».

Vekstbransje

Det ingen tvil om at byggavfallsbransjen er en vekstbransje. Når ekspertene ser inn i glasskula 100 år framover, ser de en voldsom økning av byggavfallet.

– Byene begynner å fylle seg opp. For å bygge nytt, må det rives først. Det blir nok ingen revolusjon på avfallssammensetningen, men vi må regne med at det blir en kraftig vekst av byggavfallet. Det må vi ta på alvor, avslutter Wærner.